

**PETŐCZ
ANDRÁS**

VALAMIKOR, RÉGEN

Körmendi Lajosnak, odaátra

Valamikor, régen
még akartunk valamit.

Voltak akkoriban
mindenféle akaratok,
mindenféle szándék
vitt minket előre,
volt valami, amiben
hinni lehetett,
hittük,
hogyminden más lesz,
hinni lehetett,
hogyvannak célok,
van miért, és érdemes is,
hinni, hogy valami új születik,
valami más, mert
valami lesz,
ami nem az, ami van,
és csinálni is lehetett,
meg azt gondolni, hogy
éppen mi tudunk csinálni
valami újat,
betűből, szóból és mondatból,
hangból, zörejekből,
képekből, összegyűrt papirosokból,
és hinni lehetett azt is,
hogy *éppen mi* vagyunk a más,
mi vagyunk az új,
hogy a jelenen túl
éppen mi vagyunk a jövő.

Volt még hitünk,
ha emlékszel erre,
nyugtalanságunk új
utakra vitt,
és az új közösségeinkben
új fórumokat hoztunk létre,
és eldobtunk mindent, ami
fáradt,
unalmas,
avítt,
mindent eldobtunk,
ami nem mi voltunk.

Valahogyminden más volt akkoriban.

Valahogyminden más volt
akkoriban, amikor még éltél,
amikor még éltünk,
valahogyminden annyira más,
szabadabbak voltunk, és
okosabbak is, talán,
és nem volt bennünk félelem,
gátlástalanabbak is voltunk,
amikor még *médium art*
meg *mail art*
meg *art pool letter*,
amikor még minden alternatív,
amikor még mindannyian
egyformán
és boldogan voltunk
szegény, szomorú
tollforgatók,
költők,
akik kerestük a helyünket
ebben a világban.

TÓTH ERZSÉBET

ÚTÉPÍTŐK

Körmendi Lajos emlékére

Olajos fekete-barna bőruk összeolvad a bitumennel.
A betonnal, amit most törnek fel a sínek között, mellett,
hogy pár év múlva újabb sínek mellett könyököljenek
csákányokra támaszkodva,
másik kezükkel homlokukról a verejtéket törölve.
A feketeségből csak szemük fehérje szikrázik fel néha.
De inkább elkapják tekintetüket.
Dolgoznak fagyban, esőben, negyvenfokos hőségben.
Irtózatos fúrózaj kíséri munkájukat, szakadozik a beton,
kupacokba gyűjtik a felszedett darabokat.
Te csak nézz nyugodtan, ne fordulj el!
Gondolj Camus-re, az ő Algériájára, az ő idegenjeire...
Kell lennie valahol itt egy sivatagnak.

VASS TIBOR

MÉDIUMARTOS

Körmendi Lajos képevével a '90-es évek legelején találkozom először, épphogy leszerелеk, a Magyar Néphadseregből történő leszerelésről beszélék, vagyis a Magyar Honvédségből, amikor bevonulok, előző, amikor leszerелеk, utóbbi, a Médium-Art antológia jön velem szembe leszerelés közben, vagyis közvetlenül utána, a nyíregyházi Vorosilov laktanyából indulok gyalog Kaktanyára, a Vorosilov laktanyában leadom, amit kell, elhozom, amit lehet, rovincs a neve az ilyesminek, Kaktanyának Hernádkak, útba esik Nyíregyháza felől Miskolcnak, Kaktanya meg közbe, az esése.

Körmendi Lajos képezsneve aznap, amikor gyalog indulok a Vorosilovból hazafelé, dacból és antiszerелеmből, ki kell dacszerелеmszellőztetni a szabadidőfejem, mondom nem sokkal leszerelés előtt egy rám várni akaró nőnek, hogy ne Kakarjon rám várni, se lak-, se Kaktanya előtt, vége, és mondom anyámnak, hogy azzal a rám váró nővel kép, vége, ne rimánkodjon a rám váró nő többet Kaktanyán nála se, hogy várna a laktanya előtt, hogy majd jól leszerелеk, és jól jövök kifelé a rovincsszeremenyeimmel, hogy majd azokkal együtt jól az övé leszek, hát a nagy lópikulát,

mondok újra, hogy kép, vége, legyen akárki másé, és mennyire jól teszem, máskülönben a Médium-Art antológia (*Válogatás a magyar experimentális költészetből*, szerkesztette Fráter Zoltán és Petőcz András, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1990) nem lenne ott egy anyósülésen, vagyis ott lenne, csak nem látnám meg, elkerülné figyelmem egy vagy két életre, mi lett volna belőlem, ha nem az, ami most, kaktanyai Körmendihetvenötlenneemlékező, ahelyett napközis képzőmunkacsoportvezető egy nagyon kis faluban, vagy igazgató-készhelyettes egy nagyobb város középoktatási vagy közképművelődési intézményében, karrierusnya végleg leszerel.

Hülyeség, hogy a Médium-Art az anyósülésen, mert a sofőr ölében sokkal inkább, nem tudni, vezetés közben miért kell egy sofőrnek Médium-Art, mellettem halad el egy sofőr, aztán megáll és visszatolat, pedig nem is stopkarlendíték, kábé Tokaj elejéig bírok gyalog a Vorosilovtól dacszerelemszellőztetni, egy mellettem elhaladó nő vesz fel, egy tojáspapírszőke nő áll meg és tolat vissza, azt mondja, Böcsön van dolga, visz valami iratot a Böcsi Sörgyárba, el tudna képészni egészen Hernádkakig, képésszen hát, addig majd dacszerelemszellőztetek a kocsjában, csak azt nem értem, miért iratozza le a Médium-Artot, átteszti öléből, miután felvesz, az én ölembé. Így kerülök én igen közel a vizuális költészethez meg Körmendi Lajoshoz.

A tojáspapírszőke nőnek céges autója van, aktuálböcssörgyári logóval karrierusnyán fellogózott, és a belső visszapillantó tükrén, visszapillantó tükre belsején aktuálböcssörgyári reklámajándékok féllobogóznak, himbálóznak, undorító műanyag szarkakságok, a himbálózásukra figyelek, és csak aztán a Médium-Art, átkerrül öléből az ölembé, fellapozom, szerencsére, ahol kinyitom, három lap hull ki belőle, miért ne éppen Körmendi Lajos három lapja lenne, rosszul fűtűzőtt kötetről van szó, hullanak ki belőle a lapok, na de azért az elég furcsa, így visszapillantótükrözve (visszapinatrükközve, javítaná mai képésszel Lajos), hogy az útban lévőnek miért pont az a három lap, a Böcsre utazó tojáspapírszőke nő miért Médium-Art antológiázik leiratozva az ölében, miért kerül az enyémbé, kár, hogy nem az öle, de legalább a Médium-Artja, egyáltalán, az a kihulló három lapja, az az én nagy leszerelésszerencsém, rovincsom, először látom leírva, hogy Körmendi Lajos, most meg kell nézzem, melyik művéről van szó, *Békés egymás mellett égés*, ez a három lap végképp nem akar kijönni ebből a kötetből, ez nem az a kötet, amiből kijött, azt vitte tovább magával a tojáspapírszőke nő Böcsre, az összes többi bezzeg jár kifelé, a lapokról beszélék, de ez a három, kakbaszki, bennmarad, képésszel felmérhetetlen.

Szerencseszámom lesz a három, Arany, Petőfi, Tompa, ebből a három lapból indul meg bennem mindaz, ami később Körmendi Lajoshoz köt, meg talán a vizuális költészethez is, mert később elkezd hozzá kötni egyre több minden, köt egy 1995-ben Cseh Károlynak dedikált Körmendi-könyv, sajnos a mai napig nálam, *Telefax a Megváltónak*, Csekarcsi adja kezembe Miskolcon, „Cseh Karcsinak, a Felvégre, baráti szeretettel adom innen az Alföldről”, írja Körmendi, üdv. a falu másik végére, mondja erre Horpácsi Sándor, és ebben az évben végleg elköteleződöm a falumásikvége mondása mellett, és ebben az évben kezdődik a lelkiifurdalás, hogy vissza kéne adnom a könyvet Cseh Károlynak, de Lajos meghal, aztán Károly hal meg, aztán meg majd nem tudom, mi lesz a könyvvel.

Lehet, hogy a tojáspapírszöke nő az antológia impresszumban fel nem tüntetett nőszerkesztője, és sörbírálati példányiratot visz belőle a gyárba, mert hetekkel később jelenik meg az antológia, mintsemhogy az ott és akkor és úgy képeszhetne szét.

Igen, feltehetően a tojáspapírszöke nőnek is köszönhetem mindazt a jót, ami életemben Körmendi Lajosnak köszönhetően történik velem, köszönhetem CseKarcsinak is, mert történik velem sok jó Körmendi Lajosnak köszönhetően, szuvenir zoknik, félcipők, szabadidők Berekfürdön, többek között, ahová írótáborozni meghív 2002-ben, kábé hat évvel azt követően, hogy először találkozzunk Miskolcon, és mivel megfogadom, hogy elmegyek mindenhová, ahol Miskolcon megjelenik, egyelőre a tojáspapírszöke nőről beszélek, de marad Körmendi, mert a tojáspapírszöke nő kitesz Kakon, megy tovább Böcsre, és nem látom soha, és csak akkor utoljára, amikor kezembe adja a Médium-Artot, azzal, hogy minden csoda három lapig tart, három lap marad kézben az antológiából, gyenge a kötése a Médium-Artnak, erős a kötődésem a nőhöz, és erős lesz a Médium-Arthoz, a kezemben maradó három Körmendi-laphoz. Gyanús, hogy ezt a tojáspapírszöke nőt az ég küldte vagy anyám, és azért szöke, nem az anyám, és azért csodaszép, az anyám is, és azért van éppen dolga átutazóban Kakon, mert tudnia kell, hogy Körmendi Lajossal a '90-es évek közepén úgy találkozhatok Miskolcon, hogy Médium-Art-sztorizhatok. 1996 őszén a miskolci Rónai Művelődési Központba a Kelet Irodalmi és Társzművészeti Egyesület hívására érkezik, a karcagi Barbaricum Irodalmi Társaság alapítójaként, Sarusi Mihállyal karöltve.

Nem hiszek a jelekben, közben meg mégis. Főleg azokban nem, amiket apám küld, főleg azokban nem, amiket anyám. Küldenek pedig, jeleznek. Folyáspapír, szökenő. Nem hinni nem jó. Jelzem, újfent Tompamihályozok egy jó ideje, vagy nem is hagytam abba, se a Tompamihályozást, se a jelezést, jól hiszek abban, hogy Hernádkakon kell végre egy marandó Tompa-jel, emlékhely, apám küld róla jeleket, hogy jó lehet, meg anyám küld, jelez, meg küld az anyósom volt, meg küld az apósom volt, jeleznek mind, hogy Tompáznom is kellene, felvégre az Alföldről, a falu másik végére az egyikről, emlékeztetnek, hogy 1995 táján olvashatok Körmendit az Észak-Magyarországban, tatárokról ír, de az oldalon, amit *Kilátó* címmel szerkeszt ott Simon, a Serfőző, Pataki János rajzára is figyelek, amiatt lehet eltéve ez a lap az újságból, Pataki rajzán Kós Károly, el lehet téve, mert a Kós-házba járunk Miskolcon, ahol Körmendivel Miskolcon először borozom, az életben először, Sarusi Miskával érkezik, persze hogy már mondtam, a Rónaiba, mi CseKárollyal és Fecske Csabával a kezdeményezésemre Tompadomázunk, Tompa-dumázunk, jókat derülünk, Körmendi elmondja, hogy szeretné Tompát jobban, és ígérem, hogy ebben majd segítem, sok jó Tompa-emlékkel közelében élek, és segítem is, ismerni meg, és ezért 2002-ben, első berekfürdői hívásakor emlegetjük Tompát is, hogy van mit pótolnunk abban a vágykörben is, éjszakai berekfürdőzés közben szót ejtünk Tompa gyógyfürdőzéseiről.

Van egy kb. húsz négyzetcentiméternyi újságcikk-kivágás egy 1996-os dossziémban, persze hogy az Észak-Magyarországból, persze hogy majd ezt a kivágást a Cseh Karcsinak dedikált könyvvel kellene odaadnom CseKarcsinak, de se a kötet, se a kivágás, se az eljutás, csak a lelki, a furdalás. „Petőfi-díjak a sajtószabadságért, Budapest. (MTI) Három újságíró és két szerkesztőségi műhely vehette át szerdán a Magyar Újságírók Közösségének (MÚK) ötö-

dik alkalommal odaítélt Petőfi Sándor Sajtószabadság-díját. Az elismerést 1992 óta évente, a szovjet csapatok kivonulásának évfordulója alkalmából adják át. Az idei kitüntetettek: Körmendi Lajos karcagi és Sylvester Lajos sepsiszentgyörgyi újságíró, valamint Vadász Ágnes, a Magyar Rádió munkatársa.” A miskolci Felsőmagyarország Kiadó az 1996-os téli könyvvásárra megjelent egyik újdonságát, Körmendi *Magánkrónikák* című kötetét a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban mutatják be.

Persze hogy nem véletlen, egy évvel később Csekarcsit többek között Körmendi Lajos ajánlására veszik fel a Magyar Írószövetségbe. Persze hogy nem véletlen, ugyanabban az évben ismét jön Miskolcra Körmendi, „TIT Kazinczy-klub: Körmendi Lajos estje. A Kelet Irodalmi és Társzművészeti Egyesület foglalkozása. Este fél 6 órától.” Persze hogy nem véletlen, 1998-ban is jön, a Kettétört fél század című Kelet-antológiát mutatja be, persze hogy a Rónaiban. Majd utána kell nézmem, ez hol jelenik meg, ki mondja róla és hol, nálam csak cetlin van, hogy „Nem minden keletes alkotó kapott helyet a kötetben. A beadott műveket két lektornak, a Mátészalkán élő Oláh Andrásnak és a karcagi Körmendi Lajosnak juttattuk el. Mindketten ismert alkotók, Oláh András a fiatalabb költőgenerációhoz tartozik, de egyre több írásával találkozhatunk rangos irodalmi lapokban, Körmendi pedig József Attila-díjas író, így nyugodtan rájuk bízhattuk az értékelést. Úgy döntöttünk, ha valamelyik alkotásra mindketten nemet mondanak, akkor az semmiképpen sem kerülhet be a kötetbe. Ha pedig eltér a véleményük, akkor mi mérlegelünk. (...) A Kelet-születésnapon – június 3-án, szerdán este fél 7-től a Rónai Művelődési Központban – először Utry Attila, a Kelet alapító tagja köszönti az egyesület tagjait és az irodalombarát közönséget, majd Kobold Tamás polgármester mond ünnepi beszédet. Az antológiát Körmendi Lajos József Attila-díjas író méltatja.”

2002-ben hív meg az általa alapított berekfürdői írótáborba, kábé biztos, hogy nem először mondom, abban az évben az ő szerkesztésében, a Bereki Irodalmi Társaság kiadásában jelenik Előzuhany kötelező című kötetem. Lekötelező, hogy *vasstibi* címmel négy sorost ír az első fülére. És akkor ezzel fejezem be, mert végeztével deazmáregymásik történet kezdődik, aminek fusselvélet hamari halála írja. Lesz mondanivalóm arról a pár évről is, a 2002–2005 közöttiről, Tompadomás, Tompa-dumás. És meg kell keresnem azt a tojáspapírszőke nőt, vagy bármijét, amit kölcsönadott, de nem adtam vissza. „Parnasszusa a miskolci Avas, / Versre, Új Holnapra ébred a Vass. / Nem lírai lőre – igazi bor, / Mit laptopjából szüretel Tibor.” Körmendi Lajos: *vasstibi*. Berekfürdő, 2002. szeptember 15.